

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum gula semper sit peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

quantum facit eam abesse ab eo qui commutat. & ideo si quis pecuniā suam alteri concedat ad vsum cōmutationis, qui est proprius pecunię, & pro hoc vfu pretium aliud quærat vltra sortem, erit contra iustitiam. Si vero aliquis concedat alteri pecuniam suam ad vsum alium quo pecunia nō consumitur, erit eadē ratio quæ est de rebus illis quæ ipso vfu nō consumuntur, quæ licite locantur & conducuntur. vnde si quis pecuniam signatā in saculo concedat alicui ad hoc qd ponat eā in pignore, & exinde pretium accipiat, nō est vīura, quia nō est ibi cōtractus mutui: sed magis locatio & conductio, & eadem est ratio si quis concedat alteri pecuniā ad vsum ostentationis: sicut econuerso, si quis concedit alteri calcementa ad vsum cōmutationis, & ex hoc aliud pretiū quæret vltra calcæorum valorem, esset vīura.

Ad xv. dicendū, qd vīura ibi metaphoricè dicitur superexcrefcere spiritaliū bonorū, quas Deus requirit a nobis pp nostram vtilitatem. Ex metaphoricis aut locutionibus nō pot argumentatio trahi.

Ad xvii. dicendū, qd aliud est cōsentire alicui in malitia, aliud est vti malitia alicuius ad bonum. Ille enim alicui in malitia cōsentit, cui placet vt ille malitiā exerceat, & ad hoc forte eū inducit & hoc semper est peccatum. Vtitur autē malitia alicuius, qui hoc qd aliquis malū facit, retorquet ad aliquod bonum, & sic et Deus vtitur peccatis hominum, ex eis eliciens aliquod bonum. Vnde & homini licet vti peccato alterius in bonum, & hoc patet per Aug. qd Publicolæ quærenti vtrum liceret vti iuramento eius, qd per falsos Deos iurat, in quo manifeste peccat, respondit qd qui vtitur fide illius quem constat iurasse p Deos falsos, & hoc non ad malum, sed ad bonum, non peccat o illius se associat, quo p dæmonia iuravit: sed pacto bono eius, quo fidē seruauit. Si cui tamen placeret qd alius p falsos Deos iuraret, & ad hoc eum induceret, peccaret. Similiter dicendum est in proposito, qd si aliquis propter aliquod bonum vtatur malitia usurarij, accipiens ab eo mutuum ad usurā, non peccat: si vero persuaderet qd mutuarer suam pecuniam ad usurā ei, qui mutuari ad usuram paratus non esset, absq; dubio in omni casu peccaret, tanquam peccanti cōsentiens.

Ad xviii. dicendum, qd si quis ea intentione pecuniam alicui vsurario committeret, vt exinde lucrum vsurarium quæret, absq; dubio peccaret tanquam cōsentiens in peccatum. & idem videtur dicendum de eo qui concedit pecuniam suam scienter ei, de quo credit quod vtatur ea ad vsurarium lucrum, quod alias exercere non posset. Si vero aliquis pecuniam suam vsurario tradat aliās vsuras exercenti, non vt ille lucratur, sed propter suam necessitatem, magis vtitur malitia eius quam in peccatum ipsius cōsentiat, vel materiam peccandi ei tradat. & ideo hoc absque peccato fieri potest.

Ad xix. dicendum, qd pro nullo incommodo corporali vitando debet homo cōsentire in peccatū alterius: sed tamen pro aliquo incommodo vitando potest homo licite vti malitia alterius, vel materiā ei nō subtrahere, sed præbere. sicut si latro aliquem iugulare uellet, & ad vitandum mortis periculum aliquis latroni thesaurum suum diripiendum detegeret, non peccaret, exemplo illorum decem virorum, qd dixerunt ad Ismael, Noli occidere nos, quia habemus thesaurum in agro vt habetur Hierem. 41.

Ad xx. dicendū, qd hoc qd filij Israel vasā mutuo accepta asportauerunt, non fuit furtū, quia res illæ in

D. 1327.
Esisto. 154.
nō multum
peul a prin.
tom. 1.

eorum dominium transferunt auctoritate eius est Dominus omnium.

QVAESTIO XIII.

De Gula.

In quatuor articulos diuisa.

- ¶ Primo enim quæritur, vtrum gula sit peccatum.
- ¶ Secundo, Vtrum gula sit peccatum mortale.
- ¶ Tercio, Vtrum conueniēter assignetur spēs peccati.
- ¶ Quarto, Vtrum sit vitium capitale.

G Vtrum gula semper sit peccatum.

ARTICVLVS PRIMVS.

VAESTIO est de gula, & primo quæritur vtrum gula semper sit peccatū. & dicitur qd non. Nullus enim peccat in eo quod vitare nō pot, vt Aug. dicit in libro de arb. sed gulā nullus vitare pot. Dicitur

Greg. in 30. Moral. qd per esum uoluptas necesse miscetur. Quid necessitas perat, & quid uoluptas suppetat, ignoratur, ergo gula non est peccatum.

¶ 2 Præter. Aug. dicit 10. Confes. Quis es Dominus aliquantulū extra metas necessitatis cibum non mutat: sed hoc ad gulā pertinet. gula ergo nō peccat. Non ergo gula est peccatum.

¶ 3 Præter. Aug. dicit in 2. de Lib. arb. quod dicitur in culpa est, ubi natura, & necessitas dominatur. Naturā gulæ natura & necessitas mouet, ergo quod gula non sit peccatum.

¶ 4 Præter. Sicut Philoso. dicit in 2. de Anima. Est appetitus cibi, ergo immoderata est appetitus moderatus appetitus cibi sumendi, in quo consistit ratio gulæ: sed non est in potestate nostra moderare esuriamus, ergo vitare gulam nostra potestate nostra. Non est ergo peccatum.

¶ 5 Præter. Aug. dicit 10. Confes. Hoc me bonum quem admodum medicamenta, sic alimenta carnis accedam: sed in sumptionem medicamentorum non ponitur aliquod peccatum, ergo vitare quod nec gula, quæ consistit circa sumptionem mentorum, sit peccatum.

¶ 6 Præter. Oē peccatum opponitur alicui vitari: ut extremū medio, ut patet per Philo. in 2. sed gula nō opponitur tēperantia: vel sobrietati: ut extremū medio, quia oporteret qd vitaretur per defectum sumptionis cibi, quod esse falsum: quia hoc pertinet ad abstinentiā in ieiuniis, & aliis huiusmodi. gula ergo non est peccatum.

SED CONTRA, Illud uidetur esse peccatum quod sicut p hostē a spiritali cōsuetudine impeditur sed gula est huiusmodi, dicit enim Gregor. 30. Malum ad cōsuetudinem spiritalis agonis non affertur nō prius intra nosmetipsos hostis positus, quod delicit appetitus, domatur, ergo, gula est peccatum.

RESPONDEO. Dicendum, quod sicut Dionysius citat 4. cap. de diuin. nomi. Malum animæ est rationem esse, unde in quibuscumque cōtentione a regula rationis discedere, in his cōtentionibus peccatum. Nihil enim est aliud peccatum, quod actus inordinatus sive malus. Contingit autem regula rationis discedere, & in actionibus exterioribus & in interioribus animæ passionibus, & debent per regulam rationis ordinari.

tanto in aliquibus passionibus magis cōtingit eē peccatum, quanto hōi passiones difficilius regulā rationis subduntur. inter oēs aut passiones difficiliss est delectationē secundū rōnem ordinare, & maxime delectationes naturales, quæ sunt contemporaneæ uitæ nostræ: & hōi sunt delectationes in cibis & potibus; sine quibus humana uita trāhgi nō pōt: & iō circa hōi delectationes plurimū a regula rationis disceditur. Quādo uero concupiscētia hōi delectationum transcēdit regulā rōnis, est peccatum gula: unde dī q̄ gula est immoderatus appetitus edendi. Non aut peccatū gulæ cōsistit circa exteriores actus, circa ipsam s̄sumptionē, nisi ex cōsequētī, in quātum. s̄ ex inordinata concupiscētia cibi procedit: sicut est in oibus alijs uitijs, quæ sunt circa passiones. Vnde Aug. dicit in 10. Confes. Non ego immoderantiā obsonij timēo: sed immoderantiā cupiditatis. Vnde patet, q̄ gula principaliter esse dī circa passiones: & opponit tēperantiē, put est circa cōcupiscētiā & delectationes, q̄ sūt in cibis & potibus.

AD PRIMVM ergo dicēdum, q̄ regula rōnis hec est, ut homo sumat cibum secundum q̄ conuenit sustentationi naturæ, & bonæ habitudinis hominis, & conuersationi eorum cum quibus uiuit, ut dicitur in 3. Ethic. Quando ergo secundum hanc regulam rationis appetit aliquis, & sumit cibum, secundum necessitatem sumit: quando uero ultra hoc excedit, transcēdit regulam rationis a medio uirtutis discedens ut satisfaciatur uoluptati. Sed sicut Philo. dicit in 2. Ethic. a medio uirtutis quandoque quod multum receditur, & istud de facili percipitur, quandoque autem parum receditur, & istud est imperceptibile: unde parum hēt de rōne peccati, & quātū ad hoc intelligendū est uerbum Gregorii.

AD SECVNDVM dicēdū, q̄ non quicq; sumit cibi extra metas necessitatis; peccat uitio gulæ. pōt enim cōtingere q̄ id, quod credit sibi eē necessariū, sit superfluum. & tunc concupiscētia cibi non est immoderata, quia non recedit a regula rōnis. Gula autem sicut dictum est, non importat primo & per se immoderata cibi sumptionem: sed immoderata concupiscētiā sumptionis ipsius. Mensura aut ipsius sumptionis cibi sumitur s̄m regulā naturæ corporalis. unde magis pōt esse cognita s̄m artē medicinæ q̄ secundum rōnem prudentiæ, secundū quam tamen pōt diiudicare, utrum concupiscētia sit moderata uel immoderata: quāuis de facili nec hoc cognosci possit, ubi non multum a rōne disceditur, sicut dictum est: sed hoc homo præcipue pōt ex auxilio Dei. & ideo Aug. post uerba inducūta subdit, Quisquis est. s̄ qui non sumit cibum extra metas necessitatis, magnus est, magnificet nomen tuum.

AD TERTIVM dicēdum, quod ad sumendum cibum natura & necessitas inducit: sed in actu gulæ transcēditur naturæ necessitas, secundum quam ratio concupiscētiā moderatur.

AD QVARTVM dicēdū, q̄ duplex est appetitus cibi, unus q̄ dē appetitus naturalis, s̄m q̄ uis appetitiua, retentiuā, digestiua, & expulsiua deseruiunt nutritiua, quæ est potentia animæ uergetabilis. & talis appetitus est elurics, quæ nō d̄ sequitur aliquam apprehensiuā: sed sequitur naturæ indigentia. unde excessus elurici nō est peccatū moris: sed magis peccatum dimittit, uel totaliter excusat. Alius est appetitus sensitiuus d̄ consequens apprehensionē in quo sunt aiæ passionēs. & huius appetitus immoderata concupiscētia in sumendis cibis, habet rōnem gula.

A la. unde ratio procedebat ex æquiuoco.

AD QVINTVM dicēdum, q̄ alimenta conueniūt cum medicamentis in hoc, q̄ utraque sumuntur contra defectus naturæ corporalis: sed potest in eis attendi differentia quantum ad duo. Primo quidem, quia medicamenta sumuntur secundum regulam artis medicinæ. unde in sumptione medicamentum si sit inordinatio, magis imputatur medico danti quam infirmo sumenti. Alimenta uero, ut pluries sumit homo proprio arbitrio: & ideo sibi imputatur ad peccatum, si propter immoderata concupiscētiā delectationis ciborum superflue cibi assumat. Secundo differūt, quia sumptio medicamentorū non est delectabilis, sicut sumptio alimentorū, & ita in sumēdis medicamētis non est peccatū ex inordinata cōcupiscētia delectabilis, sicut est in sumptione ciborū. Tñ si quis infirmus de aliquo delectabili medicamēto sumeret ultra debitum, contra consiliū medici propter cōcupiscētiā delectabilis, similiter peccaret uitio gula.

AD SEXTVM dicēdum, q̄ superfluum & diminutum & medium accipitur in uirtute morali, non secundum quantitatem absolutam, sed secundum proportionem ad rationem rectam. secundū quā medium uirtutis determinatur, ut patet ex ipsa definitione uirtutis in 2. Ethic. & ideo contingit, q̄ aliquando uirtus tenet extremum secundum quantitatem absolutam; quæ tamen tenet medium secundum proportionem ad rationem rectam sicut in 4. Ethic. Philoso. dicit de magnanimo, q̄ magnitudine quidem est extremus, quia. s̄ ad maxima tendit, eo autem q̄ ut oportet, medius. Sic ergo uirginitas, & paupertas, & ieiunium extremum tenent secundum quantitatem absolutā: quæ tamē tenent medium s̄m proportionem ad rationem rectam, a qua si quis deficiat, etiam per superflua abstinentiam est peccatum. Vnde & Grego. dicit 30. Moral. Plerumquē dum plus iusto caro restringitur, etiam ab exercitio boni operis eneuatur, ut ad orationem uel prædicationē non sufficiat, dū inuentia uitiorum funditus inffocare festinat. & sic dum hostem insequimur, etiā ciuem quem diligimus, trucidamus.

ARTICVLVS II.
Vtrum gula sit mortale uitium.

SECVNDO queritur, utrum gula sit peccatū mortale. & uideretur q̄ sic, quia Heb. 3. 2. Super illud, Ne quis fornicator aut p̄phanus, ut Esau, dicit Glo. q̄ Esau fuit prophanus, quia gastrimargus id est guttosus sed tñ nullus dicitur prophanus; nisi propter peccatum mortale. ergo gula est peccatū mortale. ¶ 2. Præ. Virtutes non tolluntur, nisi per peccatum mortale: sed per gulam tolluntur uirtutes. Dicit. n. Grego. 30. Moral. Dominante gulæ uitio, oē quod fortiter egerunt perdunt, & dum uenter nō restringitur, simul cunctæ uirtutes obruantur. ergo gula est peccatum mortale.

¶ 3. Præ. Omne quod corrumpit medium uirtutis, corrumpit uirtutem quæ in medio consistit, & q̄ consequens est peccatum mortale. sed gula corrumpit medium uirtutis, sicut dictum est. ergo gula est peccatum mortale.

¶ 4. Præ. Grauius peccatum est q̄ homo occidat se ipsum, quā q̄ occidat alium, & similiter grauius peccatum est uir, q̄ aliquis inferat nocumentum suo corpori q̄ corpori alterius: sed per gulā inferi nocumentum proprio corpori. Dī enim Eccle. 27. In multis escis erit infirmitas, & propter crapulam.

Quæst. di. S. Tho. Y lam

lib. 2. cap. 6. tom. 5.
lib. 4. cap. 3. non remoue a prin. ca. 5.
lib. 2. ca. 28. parum aute mediam.
Glo. ordina- ria lib.
Ar. præc. d. in corp. 26. ad 3.
Ar. præc. d. in corp. 26. ad 3.